

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEMEZLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 32686/09

Sadiye ULUDAĞ ve Diğerleri / Türkiye

Başkan,

Ledi Bianku,

Hâkimler,

Nebojša Vučinić,

Jon Fridrik Kjølbro,

ve *Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 23 Ocak 2018 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

16 Mart 2009 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruyu göz önüne alarak,
Davalı Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere cevaben başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,
gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuranlar, Türk vatandaşı olup, Mersin’de ikamet etmektedirler. Başvuranların isimleri ve doğum tarihleri ekte yer almaktadır.

2. Başvuranlar, Mersin Barosuna bağlı Avukat A. Aktay tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti (“Hükümet”) kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın Koşulları

3 Davanın konusu, taraflarca ifade edildiği şekliyle aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Başvuranlar Mersin’in Merkez ilçesinde, Yalınayak köyünde tapu siciline 23-p pafta no ve 48/1, 49/1, 50/2, 108/2, 109/1 no.lu parsel olarak kayıtlı beş arazinin sahipleriydiler.

5. Karayolları Genel Müdürlüğü (bundan böyle “Müdürlük” olarak anılacaktır), 1998 yılında yol yapımı için başvuranların arazisini kullanmaya başlamıştır.

6. Başvuranlar, 18 Mart 2005 tarihinde Müdürlük aleyhinde Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi önünde bir dava açmış ve araziye kamulaştırılmasız el atıldığı gerekçesiyle tazminat talep etmişlerdir.

7. Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi, 1 Şubat 2006 tarihinde, başvuranlara yasal gecikme faizi oranıyla birlikte 991.812,61 Türk lirası tutarında ödeme yapılmasına hükmetmiştir.

8. Yargıtay, 14 Kasım 2006 tarihinde kararı onamıştır. Müdürlüğün karar düzeltme talebi 1 Mart 2007 tarihinde Yargıtay tarafından reddedilmiş ve bu karar kesinleşmiştir. Yargıtay nezdindeki yargılamaların akabinde, dava dosyası, 15 Mart 2007 tarihinde karar Mersin Asliye Hukuk Mahkemesinin yazı işleri müdürlüğüne tevdi edilmiştir.

9. Öte yandan, başvurular, 20 Aralık 2006 tarihinde Mersin Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiş olan kararın bir nüshasını Mersin İcra Dairesine sunmuş ve icra takibi başlatmışlardır. Başvuranlar, ayrıca, Anayasa'nın 46. maddesi uyarınca icra dairesinin karar verilen tazminat miktarına azami faiz oranını uygulamasını talep etmişlerdir.

10. Müdürlük, 30 Aralık 2008 tarihinde, yasal gecikme faizinin oranıyla birlikte, hükmedilen tazminat miktarının bir kısmını ödemiştir.

B. İlgili iç hukuk ve uygulama

11. 3 Ekim 2001 tarihinde değiştirildiği şekliyle Anayasa'nın 46. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“ 46. madde:

...

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. ...

...

...herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır.

12. İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 32(1) maddesi uyarınca, icra dairesi herhangi bir para borcuna dair bir mahkeme kararının ibraz edilmesinden sonra borçluya bir icra emri tebliğ eder. Aynı madde, ayrıca, mahkeme kararı ile belirlenen para miktarının, icra emrinde belirtileceğini öngörmektedir.

ŞİKÂYET

13. Başvuranlar, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanarak, ulusal mahkemelerin, arazisine

kamulaştırmasız el atılmasından dolayı Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü üzere en yüksek faiz oranını uygulamamasının, adil yargılanma ve mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilme hakkını ihlal ettiğinden şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar, bilhassa, söz konusu uygulamanın, ödenmesi gereken tazminat miktarında azalma olmasına yol açtığını iddia etmişlerdir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

14. Başvuranlar, arazilerine kamulaştırmasız el atılması nedeniyle hükmedilen tazminat miktarlarına Anayasa'nın 46. maddesinde öngörüldüğü gibi azami faiz oranının uygulanmamasının, kendilerini önemli ölçüde maddi kayba uğrattığından şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar, bu bakımdan Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine ve Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayanmıştır.

15. Hükümet söz konusu iddiaya itiraz etmiştir.

16. Mahkeme, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi uyarınca, bir hususu ancak iç hukuk yollarının tüketilmesi sürecinde nihai karar tarihinden itibaren altı ay içerisinde sunulması halinde ele alabileceğini yinelemektedir. Mahkeme'nin Hükümetin ilgili itirazının yokluğunda dahi altı ay kuralının uygulanmasını iptal etmesi olasılığı bulunmamaktadır (bk., *Belaousof ve Diğerleri/Yunanistan*, no. 66296/01, § 38, 27 Mayıs 2004; *Miroshnik/Ukrayna*, no. 75804/01, § 55, 27 Kasım 2008; ve *Toner/Birleşik Krallık* (k.k.), no. 8195/08, 15 Şubat 2011).

17. Başvuranlar, somut davalarda, hükmedilen tazminat miktarlarına uygulanan düşük faiz oranından şikâyetçi olmuşlardır. Mahkeme, Mersin Asliye Hukuk Mahkemesinin, başvuranların arazisine kamulaştırmasız el atılmasından dolayı ödenmesine hükmedilen tazminat miktarına uygulanabilir faiz oranını 1 Şubat 2006 tarihli kararıyla belirlediğini ve

başvuranların bu karara karşı temyiz taleplerinin 14 Kasım 2006 tarihinde reddedildiğini gözlemlemektedir. Bu nedenle, Mahkeme, başvuruların şikâyetine ilişkin nihai kararın, 14 Kasım 2006 tarihinde verilen karar olduğu sonucuna varmaktadır (bk., bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Sarıca ve Dilaver/Türkiye*, no.11765/05, §§ 31-32, 27 Mayıs 2010). Mahkeme, başvuruların, dava dosyasının ilk derece mahkemesinin yazı işleri müdürlüğüne tevdi edildiği tarih olan en geç 15 Mart 2007 tarihinde nihai karar hakkında bilgi sahibi olması gerektiği kanaatindedir. Ancak, somut başvuru, Mahkemeye 16 Mart 2009 tarihinde, yukarıda anılan söz konusu tarihten itibaren altı ayı aşkın bir sürede yapılmıştır (bk., *Şat/Türkiye*, no. 34993/05, §§ 16-18, 14 Haziran 2011, ve *Gerçek ve Diğerleri/Türkiye*, no. 54223/08, §§ 16-18, 13 Aralık 2011).

18. Mahkeme, yukarıdaki hususlar ışığında, başvurunun, vaktinde yapılmamış olduğu ve Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş ve 15 Şubat 2018 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan

EK

1. 1936 doğumlu Sadiye ULUDAĞ
2. Cennet AĞCA
3. Şenay ALTINBULDUK
4. 1962 doğumlu Ahmet Ersin BİLGİN
5. 1968 doğumlu Arif BİLGİN
6. 1972 doğumlu Ekrem Murat BİLGİN
7. 1956 doğumlu Erdal BİLGİN
8. 1954 doğumlu Ergun BİLGİN
9. 1941 doğumlu Gulsen BİLGİN
10. 1954 doğumlu Hatice Cumhuriye BİLGİN
11. 1939 doğumlu Münire BİLGİN
12. 1941 doğumlu Nülüfer BİLGİN
13. 1966 doğumlu Ömer BİLGİN
14. 1982 doğumlu Saadet BİLGİN
15. 1928 doğumlu Saadet Neriman BİLGİN
16. 1966 doğumlu Tamer BİLGİN
17. 1966 doğumlu Vecıde BOZ
18. Turhan BUDAK
19. 1963 doğumlu Habibe CANER
20. 1961 doğumlu Sıdika ÇİFTÇİOĞLU
21. 1971 doğumlu Aynur DAYICIK
22. Bilal DEMİRSOY
23. İsmail DEMİRSOY
24. 1980 doğumlu Fahrettin DEMİRSOY
25. 1982 doğumlu Yahya DEMİRSOY

26. 1954 doğumlu Yıldız DEMİR SOY
27. 1962 doğumlu Fatma DOĞAN
28. 1960 doğumlu Musbah DOĞAN
29. 1933 doğumlu Rüştü DOĞAN
30. 1968 doğumlu Sıtkı DOĞAN
31. 1942 doğumlu Veysel DOĞAN
32. Yaşar DOĞAN
33. 1961 doğumlu Aysen DOĞULU
34. 1947 doğumlu Nezahat EBİK
35. 1965 doğumlu Sultan ER
36. 1969 doğumlu Fadiye ERKAN
37. Hamza EROĞLU
38. Hanifi EROĞLU
39. İsmet EROĞLU
40. 1946 doğumlu İbrahim EROL
41. Meliha ERSOY
42. 1954 doğumlu Arif GEÇİTLİ
43. 1966 doğumlu Eyup GEÇİTLİ
44. 1928 doğumlu Mehmet Ali GEÇİTLİ
45. 1959 doğumlu Mustafa GEÇİTLİ
46. 1942 doğumlu Nazmiye GENÇ
47. 1950 doğumlu Nebahat GENÇ
48. 1941 doğumlu Özdemir GENÇ
49. 1944 doğumlu Coşkun GÖLCÜK
50. 1965 doğumlu Funda GÖNEN
51. 1940 doğumlu Enise GÜCER
52. 1951 doğumlu Alahittin GÜMRAL
53. 1942 doğumlu Celalettin GÜMRAL
54. Elif GÜMRAL
55. Özgül GÜNEY

56. 1962 doğumlu Nazife HAZAR
57. 1965 doğumlu Pervin KALINLI
58. Hafize OFLAZ
59. 1933 doğumlu Şefika ONGUN
60. 1976 doğumlu Perihan ÖZ
61. 1968 doğumlu Nurgül ÖZKAN
62. 1940 doğumlu Nurten ÖZKAN
63. 1965 doğumlu Figen ÖZYALÇIN
64. 1962 doğumlu Mediha ÖZYURT
65. 1973 doğumlu Nazife ŞEN
66. 1965 doğumlu Ayşe ŞİMŞEK
67. 1953 doğumlu Meral SÜZEN
68. 1948 doğumlu Taibe TAŞÇI
69. Gülşen TOZAN
70. 1955 doğumlu Huru TUNA
71. 1963 doğumlu Berin ULUDAĞ
72. 1956 doğumlu Halil ULUDAĞ
73. 1960 doğumlu Hasan ULUDAĞ
74. 1966 doğumlu Hikmet ULUDAĞ
75. 1959 doğumlu İsmet ULUDAĞ
76. Muhammet ULUDAĞ
77. 1949 doğumlu Nail ULUDAĞ
78. 1965 doğumlu Servet ULUDAĞ
79. 1973 doğumlu Yücel ULUDAĞ
80. 1929 doğumlu Elife ULUDAĞ
81. 1922 doğumlu Fatma ULUDAĞ
82. 1933 doğumlu Raziye ULUDAĞ
83. 1959 doğumlu Süleyman ULUDAĞ
84. 1961 doğumlu Suzan USLU
85. 1945 doğumlu Ayşe UZUN

- 86.** Behzat UZUN
- 87.** 1969 doğumlu Hatice UZUN
- 88.** Mustafa UZUN
89. 1957 doğumlu Necdet UZUN
- 90.** 1956 doğumlu Turhan UZUN
- 91.** 1969 doğumlu Mehmet YAMAÇ
- 92.** 1995 doğumlu Melis Ladin YAMAÇ
- 93.** 1995 doğumlu Şeref Ardıç YAMAÇ
94. 1969 doğumlu Ayşe YILDIZ
- 95.** 1962 doğumlu Ahmet Sami YILMAZ
- 96.** 1960 doğumlu Ali Yaşar YILMAZ
- 97.** Aysel YILMAZ
- 98.** Fatma YILMAZ
- 99.** Şahin YILMAZ
- 100.**1939 doğumlu Saniye YILMAZ
- 101.**Zeki YILMAZ
- 102.1956 doğumlu Abdurrahman ZEREN
- 103.1955 doğumlu Ali Atilla ZEREN
- 104.**1969 doğumlu Aysun ZEREN
- 105.**1973 doğumlu Şaban ZEREN